

Sygn. akt IV KK 673/18

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 107 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 października 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 22 grudnia 2017 r., sygn. akt VII Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt II K (...),

1) oddala kasację jako oczywiście bezzasadną,

**2) obciąża Skarb Państwa kosztami procesu za postępowanie
kasacyjne.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 12 lipca 2017 r., II K (...), uznał K. K. za winnego 4 przestępstw wypełniających dyspozycję art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., a następnie na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. wymierzył za każde z nich karę 20 stawek dziennych grzywny po 70 zł za stawkę, po czym na podstawie art.

20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 85 k.k. i 86 § 2 k.k. i 39 § 1 k.k.s. wymierzył karę łączną grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę za równoważną kwocie 70 zł.

Apelacje złożyli: obrońca oskarżonego i prokurator.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego „w części dotyczącej orzeczenia o karze”, zarzucając „obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s., art. 37 § 4 k.k.s. poprzez ich niezastosowanie i wymierzenie oskarżonemu jednostkowych kar za każdy z czterech zarzucanych mu czynów w postaci samoistnej kary grzywny, a następnie kary łącznej na podstawie art. 85 § 1 k.k. i 86 § 2 k.k. oraz 39 § 1 k.k.s., podczas gdy oskarżony dopuścił się wskazanych czynów w warunkach tzw. „ciągu przestępstw”, tj. popełniając kilka przestępstw skarbowych, zanim zapadł pierwszy nieprawomocny wyrok co do którekolwiek z nich, z których każde wyczerpuje znamiona przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., a odstępy czasu pomiędzy przestępstwami nie były długie, co w konsekwencji skutkowało naruszeniem art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. i nie zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego obostrzenia kary poprzez obligatoryjne orzeczenie wobec oskarżonego K. K. kary pozbawienia wolności.”

Skarżący wniósł o zmianę wyroku „poprzez uznanie, że oskarżony K. K. dopuścił się zarzucanych mu czynów opisanych w punkcie I - IV wyroku w warunkach art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i wymierzenie za to na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 oraz § 4 k.k.s. i art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. kary 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 70 złotych.”

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2017 r., VII Ka (...), Sąd Okręgowy w B. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wyrok Sądu odwoławczego w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść skazanego został zaskarżony przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, który zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., polegające na zaniechaniu dokonania prawidłowej oraz wszechstronnej kontroli odwoławczej i nienależytym rozważeniu zarzutów i wniosków zawartych w apelacji Prokuratora Rejonowego

w C., w następstwie czego doszło do rażącej obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i art. 37 § 4 k.k.s., poprzez wyrażenie błędnego poglądu, że pierwotne prowadzenie przeciwko K. K., przed połączeniem do łącznego rozpoznania, odrębnych postępowań sądowych o przestępstwa skarbowe wyczerpujące znamiona określone w tym samym przepisie, wyklucza możliwość zastosowania wobec niego nadzwyczajnego obostrzenia kary, pomimo tego, że został on uznany winnym popełnienia w niedługich odstępach czasu, czterech przestępstw skarbowych, zanim zapadł pierwszy chociażby nieprawomocny wyrok, co do któregośkolwiek z nich i każde z tych przestępstw wyczerpywało znamiona przestępstwa skarbowego określonego w tym samym przepisie.”

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co upoważniło do skrótowego uzasadnienia rozstrzygnięcia (argument z art. 535 § 3 zd. pierwsze k.p.k.)

Rozpocząć należy od uwagi, że zakres zaskarżenia wyroku Sądu I instancji został określony w petitum apelacji wężiej niż w jej zarzucie. Bowiem wynika z niego i uzasadnienia skargi, że zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych przez zaniechanie przyjęcia ciągu przestępstw, którego skutkiem byłoby wymierzenie jednej kary nadzwyczajnie obostrzonej. Wszak wystąpienie tego skutku uwarunkowane jest stwierdzeniem (ustaleniem), że spełnione zostały przesłanki wskazane w art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. Rozpoznawszy apelację prokuratora w rzeczywistych granicach „Sąd uznał, że wcześniejsze prowadzenie osobnych postępowań sądowych co każdego z czynów, które osobnymi decyzjami były umarzane i tylko techniczne połączenie spraw do wspólnego orzekania na etapie ponownego ich rozpoznawania - nie uzasadnia zastosowania wskazanych w apelacji przepisów o nadzwyczajnym zaostrzeniu kary. Stanowisko to legło u podstaw niestosowania przepisów o nadzwyczajnym złagodzeniu kary - art. 20 § 2 k.k.s. prowadzących również do utrzymania zaskarżonego orzeczenia w mocy, a znajdujących zastosowanie z uwagi na charakter przypisanych przestępstw,

ograniczających się do jednodniowych aktywności.” Wywód Sądu odwoławczego nie jest zbyt klarowny. Uważne jego prześledzenie prowadzi jednak do wniosku, że, zdaniem tego Sądu, wystąpiły jednocześnie przesłanki do nadzwyczajnego obostrzenia kary i nadzwyczajnego złagodzenia kary. Świadczy o tym m. in. powołanie się na art. 20 § 2 k.k.s., który przewiduje odpowiednie stosowanie art. 57 k.k. Według ugruntowanej linii orzecznictwa, zapoczątkowanej uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1999 r., I KZP 24/99 (OSNKW 1999, nr. 9 – 10, poz. 48), w razie zbiegu postaw do nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia kary możliwy jest wybór jednej z tych reakcji, albo zaniechanie którejkolwiek z nich i wymierzanie kary według zwykłych reguł (zob. ostatnio np. postanowienie z dnia 9 stycznia 2019 r., IV KK 678/18 – Lex nr 2604039). Sąd Okręgowy uznał, że nie zastosuje żadnego z nadzwyczajnych sposobów reakcji karnej, czego skutkiem będzie nieuwzględnienie apelacji i pozostawienie kar bez zmian.

Oczywiście, ze względu na uznany przez Sąd odwoławczy zakres zaskarżenia wyroku Sądu I instancji, powinnością Sądu Okręgowego było, zważywszy na jego motywy, przyjęcie konstrukcji ciągu przestępstw i wymierzenie jednej kary grzywny, z zaznaczeniem, że pozostaje przy tej sankcji ze względu na „zniesienie się” podstaw nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia kary.

Brak takiego postąpienia nie został jednak zaskarżony kasacją. Co więcej, w ogóle nie dostrzegła ona, że Sąd Okręgowy rozważał możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary. Tymczasem, warunkiem ewentualnego uwzględnienia kasacji, było, po pierwsze, jasne zaskarżenie całości orzeczenia, ponieważ – jak wspomniano – przyjęcie ciągu przestępstw jest kwestią ustaleń faktycznych, po drugie, zarzucenie Sądowi naruszenia również art. 424 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., art. 20 § 2 k.k.s. i art. 57 § 2 k.k. i po trzecie, wykazanie, że naruszenie to mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Kasacja natomiast skupiła uwagę tylko na pierwszym zdaniu zacytowanego wyżej wywodu Sądu Okręgowego, a przecież nie w tym zdaniu mieściła się jego istota.

Kasacja podmiotu specjalnego, a do tego wywiedziona na niekorzyść oskarżonego, musi formułować precyzyjne i pełne zarzuty oraz wykazać ich zasadność, a w rezultacie, konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku, to jest –

wyeliminowania go z obrotu prawnego. W tej sprawie do spełnienia wskazanych wymogów nie doszło, co jawiło się jako oczywiste.

Dlatego postąpiono jak w postanowieniu.

I.n